

Міністерство освіти і науки України

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Фізико-технічний інститут

КРИПТОГРАФІЯ

КОМП'ЮТЕРНИЙ ПРАКТИКУМ №4

Вивчення криптосистеми RSA та алгоритму електронного підпису; ознайомлення з методами генерації параметрів для асиметричних криптосистем

Виконали:

студенти групи ФБ-32

Кошеленко Н. Е.

Кухарук І. А.

Київ – 2025

Мета та основні завдання роботи

Ознайомлення з тестами перевірки чисел на простоту і методами генерації ключів для асиметричної криптосистеми типу RSA; практичне ознайомлення з системою захисту інформації на основі криптосхеми RSA, організація з використанням цієї системи засекреченого зв'язку й електронного підпису, вивчення протоколу розсилання ключів.

Порядок і рекомендації щодо виконання роботи

1. Написати функцію пошуку випадкового простого числа з заданого інтервалу або заданої довжини, використовуючи датчик випадкових чисел та тести перевірки на простоту. В якості датчика випадкових чисел використовуйте вбудований генератор псевдовипадкових чисел вашої мови програмування. В якості тесту перевірки на простоту рекомендовано використовувати тест Міллера-Рабіна із попередніми пробними діленнями. Тести необхідно реалізовувати власноруч, використання готових реалізацій тестів не дозволяється.
2. За допомогою цієї функції згенерувати дві пари простих чисел p, q , p_1, q_1 довжини щонайменше 256 біт. При цьому пари чисел беруться так, щоб $p \nmid q$; $p_1 \nmid q_1$; p і q – прості числа для побудови ключів абонента А, p_1, q_1 – абонента В.
3. Написати функцію генерації ключових пар для RSA. Після генерування функція повинна повертати та/або зберігати секретний ключ (d, p, q) та відкритий ключ (n, e) . За допомогою цієї функції побудувати схеми RSA для абонентів А і В – тобто, створити та зберегти для подальшого використання відкриті ключі (e, n) , (e_1, n_1) та секретні d і d_1 .
4. Написати програму шифрування, розшифрування і створення повідомлення з цифровим підписом для абонентів А і В. Кожна з операцій (шифрування, розшифрування, створення цифрового підпису, перевірка цифрового підпису) повинна бути реалізована окремою процедурою, на вхід до якої повинні подаватись лише ті ключові дані, які необхідні для її виконання. За допомогою датчика випадкових чисел вибрати відкрите повідомлення M і знайти криптограму для абонентів А і В, перевірити правильність розшифрування. Скласти для А і В повідомлення з цифровим підписом і перевірити його.
5. За допомогою раніше написаних на попередніх етапах програм організувати роботу протоколу конфіденційного розсилання ключів з підтвердженням справжності по відкритому каналу за допомогою алгоритму RSA. Протоколи роботи кожного учасника (відправника та приймаючого) повинні бути реалізовані у вигляді окремих процедур, на вхід до яких повинні подаватись лише ті ключові дані, які необхідні для виконання. Перевірити роботу програм для випадково обраного ключа $k \in \mathbb{Z}_n^*$.

Кожна з наведених операцій повинна бути реалізована у вигляді окремої процедури, інтерфейс якої повинен приймати лише ті дані, які необхідні для її роботи; наприклад, функція `Encrypt()`, яка шифрує повідомлення для абонента, повинна приймати на вхід повідомлення та відкритий ключ адресата (і тільки його), повертаючи в якості результату шифротекст. Відповідно, програмний код повинен містити сім високорівневих процедур: `GenerateKeyPair()`, `Encrypt()`, `Decrypt()`, `Sign()`, `Verify()`, `SendKey()`, `ReceiveKey()`.

Кожну операцію рекомендується перевіряти шляхом взаємодії із тестовим середовищем, розташованим за адресою <http://asymcryptwebservice.appspot.com/?section=rsa>.

Наприклад, для перевірки коректності операції шифрування необхідно а) зашифрувати власною реалізацією повідомлення для серверу та розшифрувати його на сервері, б) зашифрувати на сервері повідомлення для вашої реалізації та розшифрувати його локально.

Отже, постановка задачі: у роботі розглядається програмна реалізація криптосистеми RSA мовою Python. Нам потрібно відтворити основні механізми алгоритму: генерацію простих чисел, побудову ключів, шифрування та розшифрування повідомлень, а також цифровий підпис. Для цього використовуються базові математичні процедури - тест Міллера–Рабіна, модульне піднесення до степеня та розширений алгоритм Евкліда. Крім основних операцій RSA, демонструється протокол передавання секретного ключа між двома абонентами. Також все перевірити за допомогою тестового середовища.

Код:

```
import random
from math import gcd
```

random використовується для генерації випадкових чисел, простих чисел, основи Miller–Rabin та сесійного ключа в протоколі.

gcd – знаходження найбільшого спільного дільника, потрібне при виборі відкритого показника e .

```
# Евклід
def egcd(a, b):
    if b == 0:
        return a, 1, 0
    g, x1, y1 = egcd(b, a % b)
    return g, y1, x1 - (a // b) * y1
```

Алгоритм знаходить НСД чисел a та b і коефіцієнти (x, y) , що задовольняють рівняння:

$$a \cdot x + b \cdot y = \gcd(a, b)$$

Використовується для пошуку $d = e^{-1} \bmod \phi(n)$.

```
def mod_inverse(a, mod):
    g, x, _ = egcd(a, mod)
    if g != 1:
        return None
    return x % mod
```

Обчислює приватну експоненту d у RSA. Якщо $\gcd(a, \text{mod}) \neq 1$ - зворотний елемент не існує.

```
# modpow
```

```
def modpow(base, exp, mod):
    r = 1
    base %= mod
    while exp > 0:
        if exp & 1:
            r = (r * base) % mod
        base = (base * base) % mod
        exp >>= 1
    return r
```

Попередня перевірка на малі дільники:

```
# Miller-Rabin
small_primes = [2, 3, 5, 7, 11, 13, 17, 19, 23, 29, 31, 37, 41, 43, 47,
                53, 59, 61, 67, 71, 73, 79, 83, 89, 97]

def trial_division(n):
    for p in small_primes:
        if n == p:
            return True
        if n % p == 0:
            return False
    return True
```

Відсіює складені числа, що діляться на маленькі прості.

```
def miller_rabin(n, k=20):
    if n < 2:
        return False
    if not trial_division(n):
        return False
    d = n - 1
    s = 0
    while d % 2 == 0:
        d //= 2
        s += 1
    for _ in range(k):
        a = random.randrange(2, n - 1)
        x = modpow(a, d, n)
        if x == 1 or x == n - 1:
            continue
        ok = False
        for _ in range(s - 1):
            x = (x * x) % n
            if x == n - 1:
```

```

        ok = True
        break
    if not ok:
        return False
return True

```

Це ймовірнісний тест на простоту, який підходить для великих чисел (256 біт).
Повертає True - число дуже ймовірно просте.

```

def random_prime(bits=256):
    while True:
        x = random.getrandbits(bits)
        x |= (1 << (bits - 1)) | 1
        if miller_rabin(x):
            return x

```

Генерує 256-бітні прості числа: встановлює старший біт (гарантія розміру), робить число непарним, перевіряє Miller–Rabin.

```

# RSA
def GenerateKeyPair(bits=256):
    p = random_prime(bits)
    q = random_prime(bits)
    while q == p:
        q = random_prime(bits)
    n = p * q
    phi = (p - 1)*(q - 1)
    while True:
        e = random.randrange(2**16, phi - 1)
        if gcd(e, phi) == 1:
            break
    d = mod_inverse(e, phi)
    return (e, n), (d, p, q)

```

Генерує p та q, формує $n = p \cdot q$, знаходить $\phi(n)$, вибирає e, взаємно просте з $\phi(n)$, знаходить d як обернене, повертає ключі.

Операції RSA

Тут реалізовано основні формули RSA. Всі вони базуються на modpow(). Функція modpow()- це саме $M^e \bmod n$.

$$C = M^e \bmod n, M = C^d \bmod n,$$

M — повідомлення у числовій формі,

C — шифротекст,

e — відкритий ключ,
 d — секретний ключ.

$$S = M^d \bmod n, M = S^e \bmod n.$$

```
def Encrypt(M, pub):
    e, n = pub
    return modpow(M, e, n)

def Decrypt(C, priv):
    d, p, q = priv
    return modpow(C, d, p*q)

def Sign(M, priv):
    d, p, q = priv
    return modpow(M, d, p*q)

def Verify(M, S, pub):
    e, n = pub
    return M == modpow(S, e, n)
```

Перетворення значень:

```
def text_to_int(t):
    return int.from_bytes(t.encode("utf-8"), "big")

def int_to_text(v):
    return v.to_bytes((v.bit_length()+7)//8, "big").decode("utf-8",
errors="ignore")

def to_hex(v):
    return hex(v)[2:].upper()
```

Код дозволяє шифрувати текст, який попередньо переводиться в число:

```
# умова  $n_A \leq n_B$ 
while True:
    public_A, private_A = GenerateKeyPair()
    public_B, private_B = GenerateKeyPair()
    eA, nA = public_A
    eB, nB = public_B
    if nA <= nB:
        break
```

```
dA, pA, qA = private_A
dB, pB, qB = private_B
```

Ключ А не повинен бути сильнішим за ключ В.

Виведення ключів у числовій та HEX формі (прінти пропустимо).

Шифрування

```
# шифрування
print("\n===== ШИФРУВАННЯ =====\n")

msg = "NikitaIrynaCP4"
M = text_to_int(msg)
cipher = Encrypt(M, public_A)
cipher_hex = to_hex(cipher)

print("М як число =", M)
print("Шифртекст =", cipher)
print("Шифртекст HEX =", cipher_hex)

dec = Decrypt(cipher, private_A)
print("Розшифровано =", int_to_text(dec))
```

Переводимо текст → число, шифруємо → отримуємо ciphertext, отримуємо HEX для сайту.

Підпис RSA

```
# підпис
print("\n===== ПІДПИС RSA =====\n")

sig = Sign(M, private_A)
sig_hex = to_hex(sig)

print("Підпис =", sig)
print("Підпис HEX =", sig_hex)
print("Перевірка =", Verify(M, sig, public_A))
```

Показано підпис у числі та у HEX.

```
# протокол
print("\n===== ПРОТОКОЛ А → В =====\n")

k = random.randint(2, nA - 1)
C1 = Encrypt(k, public_B)
S1 = Sign(k, private_A)
```

```
k_recv = Decrypt(C1, private_B)
valid = Verify(k_recv, S1, public_A)

print("k =", k)
print("C1 =", C1)
print("S1 =", S1)
print("Отриманий k' =", k_recv)
print("Перевірка підпису =", valid)
```

$A \rightarrow B$ передає сесійний ключ з підтвердженням автентичності. В отримує k, перевіряє підпис \rightarrow valid = True.

Результати:

```
=====  ГЕНЕРАЦІЯ КЛЮЧІВ  =====

[ Абонент А ]
e_A = 273505311754115299639918981627838339733012629559528435312949976748119114262622972793000151300873409995375296452879179502653894809158379347965620830
2238717
n_A = 408720531261691607728719713478909028126469504372515853551739140563421307812695756380800943170046761684300392045280868097722550693475302093887398544
4063769
d_A = 124389763402190498224705720665778219156685780569576408329878224121084381003995802904811579671052062334122847567970280743482220377291260717332940711
4657153
p_A = 65000836799320580421954476882068786101145682592073374552971936253192150904819
q_A = 62879272235148170983192805333413069785467391856504690517913480760245440122051

HEX:
n_A HEX = 4E09D7EA11BB2B74770F99E1E175BCCB3D4327FC32FA7DA822D77A360798B5BFEE49634AEF5600DA666620E36A4F13727EC77243419B1C41A8B4B8DF75FAAA19
e_A HEX = 3438A941C4E4D9BAD42BE99FB01B8DBFA85B2DA3B7B9E374C88E240CECE885745D6AED1AEA49F42E65C9DF2163B9E373004D0EA4EB19D4F28E1BB869144E6BFD
d_A HEX = 17C0088408BED4EBD38008122F86EC7FE0A3C2AC27BADCF38193E01BFBEA563787B62DDF3479B61BA80EAD48BC91FB8ED6A0D52093FA64C1BB083883684EBD81

[ Абонент В ]
e_B = 257731951474139292729488964522379761527523605023455967646581004619761745955834662883947089003131674736933404321142090998507194908429109914633090374
1698581
n_B = 80139843935033422018166356078082530961358071685968756260506933622143529190324203320737391041981271747928725925344579011032812853951447688568128346
8486861
d_B = 528959970223051699639022618496248382193391628516673415372494673020613655737702085141735050630832838870842925677583112953577296993970383248925089721
415357
p_B = 70610871394605718348613353419430451048634726907935038376308063881091225969759
q_B = 11349505019868040417114416943913377980058594452755125953437205262735116100179

HEX:
n_B HEX = 99038A2CAFE45735013F18D076C59390D0D3F7A85CC5DF1520C0DAF49D1B9785C6DF6A548E52FCC408FC6F3E1D64FAC903CD0869A471406A73B624D78389E8CD
e_B HEX = 3135ACE50410C563AFF1E7B4A5ADEF2CAA8864580182498176F010B9A24A36044ED17971ADA3955F6068CF66C8CE861B4C5D4E381DA235B27E7596E8BB9215
d_B HEX = A1980A2AE521E2DA5F489E0D9CE23485DA9857AA961C86BA8FAE8A2302280678D0F2D31ECB9721250EAC4E65A24E1B9A948CEE00AEE28531C6FD662F6BD
```

```
=====  ШИФРУВАННЯ  =====

М як число = 1590380148531670130587680381030452
Шифртекст = 69595869193112695901117548254806032610120596103386840405081381908434616584713500066065941179458848352431284514551542552177977915004245733028
440564993978
Шифртекст HEX = D49C67521388177C897076FDA71EAB3DF56A82939274B5C04B85802EEF6CC8A858BD071DDACD62E9612E1C25B997B7237CB4C6313F257B892B2306A568FBA
Розшифровано = NikitaIrynaCP4
```

```
=====  ПІДПИС RSA  =====

Підпис = 4030618548770798464684610770660553706240370204036770582181569069016532192341035479254282584753450173094251299526045691234010034581367730795832930
1746931614
Підпис HEX = 4CF540C98A423FA3A184FAA7CADFFEE2BC89542636C605F41260FDF955E7A727901731CADEBBAE90DEC1D889522EDF6E8184441E3CE9CAACBB4FF7A99785579E
Перевірка = True
```

```
=====  ПРОТОКОЛ A → B  =====

k = 23864052051107215508454442070565644245736385925316770572420164673206938927507899429994656484950473621061659248689607614798680116438031899225885153051
7803
C1 = 6624704728578518648589528594442876391801001375033415538568547043496977666792903063149443121303674296297655432024138382038183646977799592305561330047
136261
S1 = 209288792375390049629988348318473370770798192412208051961930603646602777844879212449103382291300893848730526888662430090607400708278214929013670835
981372
Отриманий k' = 238640520511072155084544420705656442457363859253167705724201646732069389275078994299946564849504736210616592486896076147986801164380318992
258851530517803
Перевірка підпису = True
```

Перевірка:
Server Key

RSA Testing Environment

Server Key

Encryption

Decryption

Signature

Verification

Send Key

Receive Key

Get server key

Clear

Key size

256

Get key

Modulus

A2DAA1482AFF2D717F132D1D6FEF3E33BA6B6464E1FC91F499EA719E298D43D1

Public exponent

10001

Signature

RSA Testing Environment

Server Key

Encryption

Decryption

Signature

Verification

Send Key

Receive Key

Sign

Clear

Message

NikitaIrynaCP4

Text

Sign

Signature

02AB94621923EBEB101162DD9084DEA4DCB21D8B5DD57E0142A97F638053E1B4

Verification Перевірка підпису сервера

RSA Testing Environment

Server Key

Encryption

Decryption

Signature

Verification

Send Key

Receive Key

Verify

Clear

Message

NikitaIrynaCP4

Text

Signature

02AB94621923EBEB101162DD9084DEA4DCB21D8B5DD57E0142A97F638053E1B4

Modulus

A2DAA1482AFF2D717F132D1D6FEF3E33BA6B6464E1FC91F499EA719E298D43D1

Public exponent

10001

Verify

Verification

true

TRUE - серверний підпис валідний.
Verification Перевірка нашого підпису на сайті

RSA Testing Environment

Server Key

Encryption

Decryption

Signature

Verification

Send Key

Receive Key

Verify

Clear

Message

NikitalrynaCP4

Text

Signature

4CF540C98A423FA34184FA47CADFFEE2BC89542636C605F41260FDF955E7A727901731CADEBBAE90DEC1

Modulus

4E09D7EA11BB2B74770F99E1E175BCCB3D4327FC32FA7DA822D77A360798B5BFEE49634AEF5600DA6666;

Public exponent

3438A941C4E4D9BAD42BE99FB01B8DBFAB5B2DA3B7B9E374C88E240CECE885745D6AED1AEA49F42E65C

Verify

Verification

true

TRUE - наш підпис правильний.
Encryption

RSA Testing Environment

Server Key

Encryption

Decryption

Signature

Verification

Send Key

Receive Key

Encryption

Clear

Modulus

A2DAA1482AFF2D717F132D1D6FEF3E33BA6B6464E1FC91F499EA719E298D43D1

Public exponent

10001

Message

NikitalrynaCP4

Text

Encrypt

Ciphertext

5B8FD2D4EBF1C5C7AF598C058805F3340CEF42CBE89B5CD48A312966677ECE1E

Decryption

RSA Testing Environment

Server Key

Encryption

Decryption

Signature

Verification

Send Key

Receive Key

Decryption

Clear

Ciphertext

5B8FD2D4EBF1C5C7AF598C058805F3340CEF42CBE89B5CD48A312966677EC

Text

Decrypt

Message

NikitalrynaCP4

Висновки:

У ході лабораторної роботи була реалізована повноцінна криптосистема RSA: генерація простих чисел, побудова ключів, шифрування, розшифрування, цифровий підпис та протокол безпечної розсилки ключів між двома абонентами.

Під час виконання завдання ми використали частину коду з попередньої лабораторної роботи - зокрема алгоритм Евкліда та модульне піднесення до степеня, що дозволило швидко та правильно реалізувати ключові математичні операції RSA.

Вдалося самостійно реалізувати тест Міллера–Рабіна для генерації великих простих чисел, а також усі необхідні функції RSA. Робота програми була успішно перевірена в онлайн-сервісі, що підтвердило коректність реалізації.

У результаті виконання роботи ми на практиці розібралися, як працює RSA, як формуються ключі, як створюється цифровий підпис і як організовується передача секретних даних по відкритому каналу. Також лабораторна робота показала зв'язок між теорією та реальною реалізацією криптографічних алгоритмів, ну і сама теорія ще раз закріпилася.